

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ГЕРМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ**

Кафедра германської філології

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

**«Міжкультурна комунікація: перекладознавчий
аспект
(німецька й українська мови)»**

Спеціальність: 035 Філологія

**Спеціалізація: 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша –
англійська**

Освітня програма:

**Сучасні філологічні студії (англійська мова і друга
іноземна мова): лінгвістика і перекладознавство**

**Перекладознавство: професійно-орієнтований
переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

**Американські студії (англійська мова і друга
іноземна мова)**

Рівень вищої освіти	Магістр
Кафедра	германської філології
Факультет	германської філології і перекладу
Викладач	Бондаренко Ельвіра Сидорівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології
Статус дисципліни	вибіркова
Курс, семестр	I, II
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3/ 90
Мова викладання	німецька
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Дисципліна спрямована на формування у студентів міжкультурної мовної компетентності для виконання професійних завдань у викладацькій, науковій і перекладацькій діяльності. Зміст навчальної дисципліни розкривається в чотирьох змістових модулях, в яких розглядаються основні поняття теорії міжкультурної комунікації, створення комунікативно адекватних текстів перекладу з урахуванням специфіки міжкультурної ситуації, норм спілкування представників різних культур.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Мета курсу – оволодіння студентами професійно орієнтованою міжкультурною комунікативною компетентністю задля ефективного спілкування в німецькомовному середовищі та здійснення усного і письмового перекладу з німецької мови на українську.

	Студенти мають знати лексичні, граматичні, прагматичні особливості міжкультурної комунікації німецькою й українською мовами; вміти визначати граматичні структури і явища в німецькій і українській мовах, порівнювати та систематизувати особливості їх вживання в обох мовах, перекладати тексти з німецької мови на українську з урахуванням знань з теорії міжкультурної комунікації, обирати ефективні стратегії для міжкультурного спілкування німецькою та українською мовами; володіти навичками пошуку інформації в довідниковій літературі, використання сучасних інформаційних технологій, аналізу та узагальнення інформації, застосування отриманих знань і набутих умінь в інших галузях для ефективного опанування німецької мови, автономного навчання, професійного спілкування.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами, що вивчаються, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною, англійською та другою іноземною мовами. ПРН 14. Створювати, аналізувати, перекладати й редагувати тексти різних стилів і жанрів. ПРН 21. Володіти основними поняттями перекладознавчої галузі; володіти прийомами забезпечення якості перекладу; знати принципи професійної діяльності перекладача.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК) Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі лінгвістики та перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інноваційної діяльності з використанням комплексу міждисциплінарних даних і характеризується невизначеністю умов і вимог. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК) ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним, володіти навичками критичного мислення. ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність працювати в команді й автономно, мотивувати людей і рухатися до спільної мети. ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною (англійською та другою іноземною) мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Здатність до особистісного і професійного розвитку, самовдосконалення, застосування кращих практик у професійній діяльності.

ЗК 14. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.

ЗК 15. Здатність розвивати в собі гнучкість і системність мислення, оперативність у вирішенні особистісних, соціальних і професійних проблем.

ЗК 16. Розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах, здатність проявляти емпатію, толерантність і повагу до культурної різноманітності.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістичної науки.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань: керування науковою творчою роботою студентів, здійснення наукової та фахової експертизи, консультування.

ФК 7. Здатність вільно користуватися професійною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність ефективно спілкуватися англійською та німецькою мовами в загальнокультурних і професійно орієнтованих ситуаціях.

ФК 10. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення, норм терміновживання та вимог наукового стилю.

ФК 11. Здатність ефективно й компетентно брати участь в різних формах наукової комунікації

	(конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузях лінгвістики і перекладознавства. ФК 12. Здатність використовувати професійно орієнтовані знання й уміння в галузі філологічних наук для дослідження мовних і мовленнєвих об'єктів, явищ і процесів. ФК 18. Володіння принципами професійної поведінки викладача та перекладача. ФК 19. Знання ролі перекладача та принципів його професійної діяльності; володіння прийомами забезпечення якості перекладу (вчитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад). ФК 20. Знання змісту процесу письмового перекладу; здатність транслювати у письмовій формі чіткий, послідовний текст; здатність перекладати різні види текстів, зберігаючи логічну структуру та семантичне наповнення. ФК 21. Знання стилістичних реєстрів і способів їх переносу з однієї мови до іншої. ФК 22. Уміння точно і швидко передавати фактичну інформацію і точку зору автора мовою перекладу протягом усього завдання, перефразовуючи значення складних термінів або фраз, якщо не існує точного еквівалента у мові перекладу.
Види занять і їхній розподіл за годинами	Практичні заняття – 30 годин, самостійна робота – 60 годин.
Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1 Тема 1. Міжкультурна комунікація як вид спілкування, як наука і міждисциплінарний фах. Предмет і завдання теорії міжкультурної комунікації. Тема 2. Міжкультурне спілкування (МКС): структура, функції, моделі. Тема 3. Поняття культури. Основні функції, моделі і класифікації культур. Змістовий модуль 2 Тема 1. Культура і лексика. Культурний компонент ЛО, проблема смислової еквівалентності. Культура і граматики. Тема 2. Культура і мовленнєві акти. Культура і дискурс. Аналіз культурно-обумовлених особливостей німецького і українського дискурсів. Змістовий модуль 3 Тема 1. Моделювання інформаційно-комунікативного аспекту МКС у підготовці перекладачів. Тема 2. Інтерактивний аспект МКС: норми, моделі і сценарії поведінки представників німецькомовної та української культур. Тема 3. Перцептивний аспект МКС. Етноцентризм, атрибуції. Механізми міжособистісного сприймання у МКС: ідентифікація, рефлексія і стереотипізація. Авто- і гетеростереотипи та упередження.

	Тема 4. Інкультурація та соціалізація в процесі МКС. Культурний шок. Модель засвоєння чужої культури. Змістовий модуль 4 Тема 1. Іншомовна міжкультурна компетентність (МКК) перекладача, її зміст і структура. Тема 2. Методи, прийоми і засоби формування іншомовної МКК перекладача на заняттях з німецької мови.
Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)	Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів реалізується за наступною технологією. Оцінюються такі складники: аудиторна та самостійна робота студента – 50 балів, МКР – 50 балів. Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР. Максимальний рейтинговий бал студента становить 100 балів. Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік. Якщо студент на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Міжкультурна комунікація: перекладознавчий аспект (німецька й українська мови)» є успішне опанування лексичними одиницями, граматичними явищами і структурами, які вивчаються на рівнях володіння німецькою мовою A1-B1 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти; основами теорії і практики перекладу англійської мови і німецької мови. Студенти повинні вміти читати фахові тексти; аналізувати і узагальнювати інформацію, отриману з фахових текстів німецькою та українською мовами; порівнювати мовні явища української, англійської та німецької мов; застосовувати набуті знання з теорії і практики перекладу англійської і німецької мови в курсі, який вивчається.
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Манакін, В. М. (2012). Мова і міжкультурна комунікація. Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр “Академія”.

2. Broszinsky-Schwabe, E. (2011). Interkulturelle Kommunikation. Missverständnisse – Verständigung. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.
3. Eismann, V. (2007). Erfolgreich in der interkulturellen Kommunikation. Berlin: Cornelsen Verlag.
4. Thomas, A. (2005). Handbuch Interkulturelle Kommunikation und Kooperation. Bd. 1. In: Grundlagen und Praxisfelder. A. Thomas, E.-U. Kinast, S. Schroll-Machl (Hrsg.). 2. überarbeitete Auflage. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Додаткова література:

1. Бацевич, Ф. С. (2009). Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Видавничий центр “Академія”.
2. Бацевич, Ф. С. (2007). Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Видавництво “Довіра”.
3. Воротняк, Л. І. (2010). Моделювання ситуацій міжкультурної комунікації в процесі навчання іноземної мови магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах [Електронний ресурс]. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Вип. 3. http://www.nbu.gov.ua/ejournals/Vnadsps/20103/10_vlipnz.pdf
4. Кияк, Т. Р., Огуй, О. Д., Науменко, А. М. (2006). Теорія та практика перекладу (німецька мова): Підручник. Вінниця: Нова Книга.

Додакові ресурси:

1. <https://www.youtube.com/watch?v=GydVGIDyEQ0>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=EktkbhKCwyo>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=QyRuNDvviJ8>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=NOHLPvdpkcY>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=l2nrWSFXo32>

Форми і способи поточного та семестрового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».

Підсумковий контроль з дисципліни «Міжкультурна комунікація: перекладознавчий аспект (німецька й українська мови)» відбувається у кінці вивчення навчального матеріалу курсу і складається модульної контрольної роботи і семестрового контролю у формі заліку.

Напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Модульна контрольна робота (МКР) є складником семестрового рейтингу і оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

МКР з дисципліни «Міжкультурна комунікація: перекладознавчий аспект (німецька й українська мови)» складається з таких завдань: відповідь на теоретичне питання і виконання двох практичних завдань. Відповідь на теоретичні питання оцінюються за критерієм: правильність і повнота відповіді, точність формулювань. Кількість балів за завдання – 15. Виконання практичних завдань оцінюється за критеріями: зміст, форма, відповідність інструкції, адекватність перекладу. Кількість балів за виконання практичних завдань – 35.

МКР є складником семестрового рейтингу і оцінюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Ці оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	– 50 балів;
«добре»	– 40 балів;
«задовільно»	– 30 балів;
«незадовільно»	– 20 балів;
Неявка на МКР	– 0 балів.

Затверджено на засіданні кафедри германської філології, протокол № 1 від «01» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Шутова М.О.
(ім'я, прізвище)

Перезатверджено на засіданні кафедри германської філології, протокол № 12 від «29» квітня 2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Шутова М.О.
(ім'я, прізвище)